

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Zastupiteľstvo Trenčianskeho samosprávneho kraja dňa 26. septembra 2016 Uznesením č. 416/2016 v súlade s ust. §11 ods. 2 písm. q) zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 302/2001 Z. z.“) schválilo Štatút Trenčianskeho samosprávneho kraja (ďalej len „štatút“). Na základe Článku 26 ako súčasť Štvrtej časti „štatútu“ tento dokument upravuje verejné uznania Trenčianskeho samosprávneho kraja. Tými podľa „štatútu“ sú Cena Trenčianskeho samosprávneho kraja udeľovaná Zastupiteľstvom Trenčianskeho samosprávneho kraja (ďalej len „Cena TSK“) a Cena predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja udeľovaná predsedom (ďalej len „Cena predsedu“).

Podľa štatútu Trenčiansky samosprávny kraj do konca apríla príslušného roku zverejní prostredníctvom tlačenej a elektronickej médií výzvu na predkladanie návrhov na udelenie verejných uznání Trenčianskeho samosprávneho kraja. Návrh na ocenenie jednotlivcov alebo kolektívov môžu predkladať poslanci zastupiteľstva, orgány štátnej správy, samosprávy, verejnoprávne inštitúcie, občianske združenia, právnické alebo fyzické osoby. Návrhy na ocenenie jednotlivcov alebo kolektívov sa predkladajú do 30. septembra príslušného kalendárneho roka Úradu TSK. Návrhy doručené po tomto termíne sa nezohľadňujú. Spravidla sa udeľujú tri (3) Ceny TSK a tri (3) Ceny predsedu v jednom kalendárnom roku. Cena TSK a Cena predsedu sa odovzdáva jedenkrát ročne slávnostným spôsobom na stretnutí s významnými osobnosťami TSK.

Cena TSK je verejným ocenením občanov Slovenskej republiky, ako aj cudzích štátnych príslušníkov, jednotlivcov a kolektívov, za dlhoročný mimoriadny prínos pre rozvoj Trenčianskeho samosprávneho kraja a mimoriadne významné zásluhy vo všetkých oblastiach spoločenského, hospodárskeho a kultúrneho života. Cenu TSK predstavuje umelecké stvárnenie krajskej dominanty – Trenčianskeho hradu na skalnom brale z dielne Strednej odbornej školy sklárskej, ktorá je od 1. septembra 2019 jednou z dvoch organizačných zložiek Spojenej školy Púchov. Súčasťou diela je v súlade so štatútom erb TSK a nápis „Cena Trenčianskeho samosprávneho kraja“. Udelenie Ceny TSK schvaľuje Zastupiteľstvo Trenčianskeho samosprávneho kraja spravidla na svojom poslednom pracovnom zasadnutí v príslušnom kalendárnom roku, a to na základe odporúčania Komisie pre udeľovanie Ceny TSK (ďalej len „komisia“). Závery komisie v písomnej forme majú pre Zastupiteľstvo TSK odporúčací charakter. Pri výbere kandidáta na udelenie ceny komisia prihliada na skutočnosť, aby ocenení boli, pokiaľ je to možné, zo všetkých oblastí spoločenského života. Komisia je zložená z podpredsedov TSK, predsedov komisií zriadených Zastupiteľstvom TSK a predsedov poslaneckých klubov v Zastupiteľstve TSK,

pričom každý predseda môže namiesto seba do komisie nominovať iného člena komisie.

II. Osobitná časť

Na výzvu Trenčianskeho samosprávneho kraja na predkladanie návrhov na udelenie verejných uznaní Trenčianskeho samosprávneho kraja do konca septembra 2021 zareagovalo celkovo 23 navrhovateľov, ktorí na ocenenie verejným uznaním navrhli 26 laureátov, z toho 4 kolektívy a 22 jednotlivcov.

Nakoľko novembrová schôdza Zastupiteľstva TSK konaná dňa 22. novembra 2021 je posledným plánovaným rokovaním Zastupiteľstva TSK v roku 2021 a s ohľadom na slávnostný ráz udeľovania verejných uznaní, Komisia pre udeľovanie Ceny TSK odporučila Zastupiteľstvu TSK počas rokovania dňa 22. novembra 2021 navrhovaných laureátov na udelenie Ceny TSK prerokovať s tým, že samotné uznanie bude udelené na samostatne zvolanej slávnostnej udalosti.

Na základe hlasovania Komisie pre udeľovanie Ceny TSK, ktoré sa uskutočnilo per rollam, bolo Zastupiteľstvu Trenčianskeho samosprávneho kraja odporučené udeliť Cenu TSK za rok 2021 dvom nominovaným, a to s dôrazom na zachovanie výnimočnosti tohto ocenenia. Komisia odporučila Zastupiteľstvu TSK tento návrh schváliť na v poradí XXXIII. Zasadnutí Z TSK v pondelok 22. novembra 2021 a cenu laureátom slávnostne udeliť v rámci samostatného slávnostného podujatia začiatkom budúceho roka.

Komisia pre udeľovanie Ceny TSK odporučila Z TSK verejné uznanie v podobe Ceny TSK za rok 2021 udeliť:

a) Ivane Markovej

Pani Ivana Marková, vedúca Klubu pletenej čipky Brezová pod Bradlom, sa paličkovaniu venuje už 25 rokov. Túto unikátnu technológiu priniesli na kopanice dve sestry z českého Vamberka koncom 80. rokov 19. storočia. Jemná a vzdušná paličková čipka z Myjavskej pahorkatiny je natoľko výnimočná, že sa dostala do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva na Slovensku, a to aj vďaka poctivej príprave, na ktorej participovala pani Ivana Marková. Tylová čipka bola v minulosti súčasťou slávnostného ženského kroja. Používala sa na čepcoch, ručníkoch, rukávcoch či sviatočných zásterách. Staršie ženy a vdovy nosili užšie čipky so striednejšími a jednoduchšími vzormi, líšili sa aj čipky, ktoré nosili slobodné a vydaté. Stala sa tiež súčasťou liturgického textilu. V súčasnosti je tylová čipka využívaná hlavne na rôzne dekorácie, obrazy, obrusy a prikrývky rôznych rozmerov, ale aj rôznofarebné súčasti dámskeho oblečenia, pričom sa zachovávajú staré vzory alebo aspoň väčšinový ornament vzoru.

Medzi najväčšie úspechy pani Ivany Markovej patrí vydanie knižnej publikácie Tylové čipky z okolia Brezovej pod Bradlom, je tiež držiteľkou Ceny mesta, ktorú udeľuje primátor. Neúnavne pracuje na prípravách prednášok nielen o čipkách, ale aj o krojoch, ktoré zároveň zbiera. Neoddeliteľnou súčasťou tylovej čipky a kroja bolo v minulosti i brezovské pierko. Pani Ivana Marková našla záľubu aj v tomto umeleckom smere, ktorý každoročne prezentuje na Brezovskom jarmoku. Pracuje tiež ako lektorka kurzov zameraných na výučbu tylovej čipky pre začiatočníkov i pokročilých. Spolupracuje na archivácii a uchovávaní týchto významných remesiel našich predkov pre ďalšie generácie.

Ivana Marková je laureátkou Ceny Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2021 za udržiavanie a šírenie tradičných remesiel a neúnavnú prácu v oblasti uchovávaní kultúrneho dedičstva pre ďalšie generácie.

Návrh na ocenenie Ivany Markovej Trenčianskemu samosprávnemu kraju predložil primátor mesta Brezová pod Bradlom Jaroslav Ciran.

b) Kongregácii školských sestier de Notre Dame

Kongregácia školských sestier de Notre Dame sa významným spôsobom podieľa na výchove a vzdelávaní detí predškolského veku, žiakov základných, ale aj stredných škôl z Nového Mesta nad Váhom či obcí z Novomestského okresu od roku 1927.

Charakteristickou črtou je entuziazmus, vďaka ktorému kongregácia šíri a odráža posolstvo zakladateľov rehole sv. Petra Fouriera a blahoslavenej Alexie le Clerc – šíriť toľko dobra, koľko je len možné. Od príchodu do Nového Mesta nad Váhom do Ústavu sv. Jozefa prešla kongregácia skutočne turbulentnými časmi. V roku 1928 bol ústav zmenený na Rímskokatolícku dievčenskú ľudovú školu. Tá sa o niekoľko rokov transformovala na Rímskokatolícku meštiansku dievčenskú školu a v roku 1950 bola výchovná a vzdelávacia činnosť kongregácie v Novom Meste nad Váhom násilne ukončená vyvezením sestier na nútené práce do Čiech.

Kongregácia školských sestier de Notre Dame obnovila svoju činnosť až v roku 1991 otvorením Základnej školy sv. Jozefa a o štyri roky neskôr aj Gymnázia sv. Jozefa. Tie boli následne zlúčené do subjektu Spojená škola sv. Jozefa spolu s Materskou školou blahoslavenej Alexie.

Svoje poslanie kongregácia vykonáva láskavým a otvoreným spôsobom voči mládeži. Formujúc harmonický rozvoj každej osobnosti investuje do procesu vzdelávania čas i námahu, a to nad rámec bežných povinností. Kongregácia verí, že tento prístup sa do regiónu Trenčianskeho kraja vráti v podobe mladej, vzdelanej a osobnostne vyzretej generácie, orientovanej na implementáciu a presadzovanie pozitívnych hodnôt do svojho života, ale aj do života svojich blízkych či celej spoločnosti.

Kolektív Kongregácie školských sestier de Notre Dame je laureátom Ceny Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2021 za nezištnú, obetavú a prínosnú

prácu s mládežou a formovanie hodnotovo i osobnostne vyzretej spoločnosti v rámci Trenčianskeho kraja.

Návrh na ocenenie Kongregácie školských sestier de Notre Dame Trenčianskemu samosprávnemu kraju predložil podpredseda TSK Jozef Trstenský a poslanec Zastupiteľstva TSK Ján Bielik.